

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนามนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นปัจจัยหนึ่งในความสำเร็จของการพัฒนาทุกเรื่อง เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าคุณภาพของคนไทยลดลงในด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศมีคุณภาพลดลงอย่างน่าเป็นห่วง ทำให้ความสามารถของนักเรียนไทย โดยเฉลี่ยลดลงทั้งในด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล รวมทั้งลักษณะนิสัยความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความมีคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และการทำงานเป็นหมู่คณะ ผลลัพธ์เหล่านี้เกิดจากการปลูกฝังและเสริมสร้างจากการเรียนการสอนที่ยังด้อยประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 52) กล่าวคือ การเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเป็นแบบเดิม เน้นการถ่ายทอดความรู้และการท่องจำเนื้อหา เพื่อการตอบแบบทดสอบเป็นหลัก จึงทำให้เกิดความอ่อนแอทางปัญญา คือ คิดไม่เป็น ทำไม่เป็น และไม่เกิดคุณลักษณะที่ควรมี ซึ่งสอดคล้องกับ อมรวิษณุ นาครทรรพ (2540 : 93) ที่กล่าวว่าปัญหาการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทยและคนไทย เป็นปัญหาในระดับพื้นฐาน ที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต

ปัจจุบันการจัดการศึกษาควรสอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคงดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 12) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กรมวิชาการ. 2550 : 2) ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนจึงต้องพัฒนาหลายๆด้านควบคู่กันไป โดยเฉพาะความรู้ทางด้านวิชาการและทักษะทางสังคมที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตในสังคม ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะต้องรู้ และต้องมีประสบการณ์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ สำหรับความรู้ทางวิชาการเป็นความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนในสถานศึกษา ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งจะมีผลในกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ ของผู้เรียนให้เป็นอย่างดี ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวทางการพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการ และกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีนั้น จะต้องยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันในระบบกลุ่ม ดังคำกล่าวที่ว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนควรมีการปฏิรูปการเรียนในห้องเรียนแบบเก่าลง เพื่อให้ผู้เรียนได้พบกับความหลากหลายของการเรียนรู้ด้วยการสัมผัสจากความจริง จากการทำงาน จากสื่อจากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หรือ กระบวนการทำงานกลุ่ม ให้สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคคล ชุมชน และสังคมในท้องถิ่น

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่จากสภาพการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจากการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา พบว่า ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะ โดยภาพรวมแล้วครูส่วนใหญ่ ยังใช้วิธี สอนที่เน้นการสอนให้นักเรียนท่องจำมากกว่าการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2543 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริวรรณ ศรีพล (2540 : 54) ได้กล่าวถึง ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ว่า ผู้สอนยังคงยึดการสอนแบบบรรยายมากกว่าการใช้วิธีการ สอนแบบอื่นๆ มักบรรยายเนื้อหาสาระตามหนังสือ ผู้สอนยังขาดเทคนิคหรือวิธีการสอนใหม่ๆ นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือฝึกฝนวิธีการ แก้ปัญหาระหว่างการเรียนการสอน รวมทั้งไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ เพราะครูสังคมศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยเกินไป ส่วนปัญหาในด้านเนื้อหาวิชา ผู้เรียน เห็นว่าวิชาสังคมศึกษาที่เรียนอยู่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาที่เรียน นำเบื่อหน่าย เพราะประสบการณ์และเนื้อหาสาระที่ได้เรียนไปนั้นยังมีความแตกต่างกันกับ ประสบการณ์ในสังคมที่เกิดขึ้นจริง ผู้เรียนจึงไม่เห็นผลประโยชน์จากเรียนวิชาสังคม นอกจากนั้น เนื้อหาวิชาในแต่ละระดับยังมีความซ้ำซ้อนกันมาก ทั้งนี้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษายังเห็นว่า เป็นวิชาที่เน้นความจำมากกว่าการแสดงความคิดเห็น

การนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์มาให้ผู้เรียนศึกษาถึงความสำคัญ ประวัติความเป็นมา วิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งใน ด้านความรู้ และทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้เพราะวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับทราบข้อเท็จจริงต่างๆ อย่างถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ที่นับวันยิ่งจะห่างไกล และบางอย่างก็เริ่มสูญหายไป ที่มีอยู่ก็ยิ่งจะน้อยลงไปทุกที เนื่องจากความไม่สนใจของกลุ่มชนในท้องถิ่น และจากการละทิ้งท้องถิ่นไปทำงานที่อื่น ด้วยเหตุนี้การปลูกฝังแนวคิดในการรักท้องถิ่น รักศิลปวัฒนธรรม อันดงามที่บรรพบุรุษสร้างไว้ สมควรอย่างยิ่งที่คนรุ่นหลังจะต้องรักษาและหวงแหนหรือสืบทอดต่อไปยังรุ่นลูกหลาน เพื่อให้เยาวชนชาวจังหวัดบุรีรัมย์ได้ตระหนักถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์ มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองอย่างผสมกลมกลืนกัน ผู้วิจัยได้นำความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ มาให้ผู้เรียนได้ศึกษาถึงความสำคัญ ประวัติความเป็นมา วิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมทางสังคมร่วมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และรักหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นของตน ดังนั้น การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และรับผิดชอบในการทำงาน หรือการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหาการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นหากมิได้รับความสนใจและเอาใจใส่จากคนในท้องถิ่นแล้วอาจเป็นผลให้ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นต้องเลือนหายไป ดังนั้นจึงควรได้รับการแก้ไข โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึก โดยใช้การศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาทั้งนี้เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นคงอยู่ตลอดไป เพราะมีศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นตัวบ่งชี้ ที่แสดงออกถึงความรักใคร่ในหมู่คณะ ความสามัคคี ความพร้อมเพียง และเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเจริญในด้านจิตใจของคนในสังคม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านหนองขวาง นั้นมีการบรรจุเนื้อหาสาระประวัติศาสตร์ ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ไว้ในวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ. 2550 : 4) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคน มีจิตสำนึกใน การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน และใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อการสอนที่จะเป็นสิ่งที่เร้า ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสนุกกับกิจกรรมการเรียน ซึ่งในปัจจุบัน นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้จากสื่อการสอน ที่มีอยู่อย่างมากมาย เช่น ชุดฝึกอบรม ชุดฝึกประสบการณ์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน และชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูดำเนินการสอนไปตามขั้นตอน สามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมได้ ช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างนักเรียนกับครูให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม โดยที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผนในการแก้ปัญหา รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและนักเรียนกับนักเรียน ชุดการเรียนรู้เป็น ชุดอุปกรณ์ สื่อประสม ที่นำสื่อหลายอย่างมาสัมพันธ์กันเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาซึ่งสอดคล้องกับ ชัยขงศ์ พรหมวงศ์ และคณะ (2521 : 60) กล่าวว่า ถ้านำสื่อการเรียนการสอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป ที่เลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมกับเนื้อหานั้นๆ มาใช้ประกอบเข้าด้วยกันจะช่วยให้ผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้เข้าสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นกว่าการใช้สื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว และสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) ที่กล่าวว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสื่อประสมที่มีระบบการผลิต โดยนำสื่อการเรียนการสอนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมกันและกันจะทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนนักเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ จากนักการศึกษาและผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ พบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง บำรุง ใหญ่สูงเนิน (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะความคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษา พบว่า ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.43/91.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ และ

พรทิพย์ กิจรพล (2547 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรน้ำของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ดังนี้ คือ 1) พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรน้ำ 2) ทดลองสอนเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรน้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรน้ำ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 82.59/85.13
 2) นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรน้ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายหลังจากสอนแตกต่างก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่าชุดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะ กระบวนการต่างๆ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

จากสาเหตุที่กล่าวมาผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนเห็นว่าปัญหาการเรียนการสอนของครูควร ได้รับการแก้ปัญหาเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขจะส่งผลเสียอย่างมาก ผู้วิจัยเห็นว่าชุดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัยรัตน์ อันติ (2544 : บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อนและ หลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังใช้ชุดการเรียนรู้มี คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดที่ดีต่อชุดการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเห็นว่าชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรม ทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่แก้ปัญหาได้ดี จึงสนใจพัฒนาชุดการเรียนรู้ และเพื่อช่วยลดปัญหาด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ชุดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายจึง ได้นำข้อมูลท้องถิ่น เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งเนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัว นักเรียน สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรง มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์
 มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง จากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและท้องถิ่น ของตนเอง

3. เป็นข้อสารสนเทศสำหรับโรงเรียนบ้านหนองขวาง และหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 กลุ่มคูเมือง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 22 คน โรงเรียนบ้านตาหล้า จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 12 คน โรงเรียนบ้านหนองรัก จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 10 คน โรงเรียนบ้านหนองขวาง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน รวมทั้งหมด จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 74 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านหนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ สารประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ และความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ระยะเวลาในการทดลองครั้งนี้ใช้เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน และวัดความพึงพอใจ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สารประวัติศาสตร์ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

จำนวน 5 ชุดการเรียนรู้ เรื่องละ 2 ละครึ่งชั่วโมง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชุดการเรียนรู้ที่ 1 ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน

ชุดการเรียนรู้ที่ 2 ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณวัตถุ

ชุดการเรียนรู้ที่ 3 ศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาและวรรณคดี

ชุดการเรียนรู้ที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมด้านความเชื่อ

ชุดการเรียนรู้ที่ 5 ศิลปวัฒนธรรมด้านสุนทรียะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดการเรียนรู้ หมายถึง ชุดการสอนรายบุคคล ชุดการสอนย่อย หรือบทเรียน โมดูล (Instructional Module) ที่นำระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วยให้นักเรียน และการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถ ของแต่ละบุคคล

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างชุดการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ผ่านการวิเคราะห์ระบบ และทดลองใช้เพื่อตรวจประสิทธิภาพก่อนที่จะนำมาใช้จริง ชุดการเรียนรู้สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ หมายถึง สิ่งที่ชาวบุรีรัมย์สร้างขึ้นด้วยความสามารถและสติปัญญาซึ่งก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านจิตใจ และเป็นแบบแผน ที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา โดยจะแสดงออกมาในรูปแบบของ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาและวรรณคดี ศิลปวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมด้านสุนทรียะ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ได้แก่ ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ

ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณวัตถุ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณ สิ่งประดิษฐ์ หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ได้แก่ เครื่องเคลือบบุรีรัมย์ เสมาหรือเสาคิน เครื่องสี่ขาวโบราณ ครกหรือกระเดื่อง

ศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาและวรรณคดี หมายถึง ภาษาที่ใช้ในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ภาษาไทยโคราช ภาษาไทยเขมร ภาษาไทยอีสาน (ลาว) ภาษาไทยส่วย ส่วนวรรณคดีในท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ เช่น ผญา และนิทานพื้นบ้าน

ศิลปวัฒนธรรมด้านความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อตามประเพณีของชาวนบุรีรัมย์ มีความเชื่อตามประเพณีหลักของชาวอีสาน คือยึดมั่นใน ฮิตสิบสอง คือมีประเพณีประจำสิบสองเดือน

ศิลปวัฒนธรรมด้านสุนทรียะ หมายถึง ศิลปะการแสดง การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน เช่น รำกะลา เรือมจับกรับ กัณฑ์กรม

เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ หมายถึงระดับประสิทธิภาพของ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ จากการชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ หลังจากการใช้ชุดการเรียนรู้สิ้นสุดลง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ทดสอบ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียน กลุ่มคูเมือง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานบุรีรัมย์ เขต 4

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียน กลุ่มคูเมือง 3 จำนวน 4โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองรัก โรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ โรงเรียนบ้านตาเหล่า และ โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์